

Callicantus Johannis alcok epi Eliensis ad cō
fratres suos curatos in sinodo apud Bernwell.
xxv. die mensis Septembris. Anno millesimo.
CCCC. nonagesimo octavo.

*Ex dono Jo. Samon in archib. Magni
quondam ex Coll. Arundel. et verbis
Divini Canonici apud Fulham
C. 1. 1. 1.*

Apprehendite dilectissimi filii disciplinam patris vestri: nequando irascatur dominus et percatis devia iusta. Illud in primis vobis flebili voce in medium afferro | Quod legit Ezechielis. ix. et in. c. Non potest. xxiii. q. iiii. prima dist. c. Et purgabit. xi. dist. c. Ecclesiastica ru. in glo. j Appropinquante destructione israelitici populi: peccatiaris dei. et postea ob multitudines peccatorum gentis vocate apostatricis. visi fuerunt eximio prophete Ezechiel: sex viri unuscuiusque vas interitus in manu eius. quibus vir indutus lineis: dixit. Audite me. Transite per civitatem: non percat oculus vester: neque misereamini senem/adolescensulum/virginem/parvulum/et mulieres: usque ad interitum neminem. Omnes autem super quem videritis thau/ signum gementium et dolentium: ne occidatis. Et a sanctis meis incipite. Prothdolor: quis non mouetur ad lacrimas audiendo legendoque decretum omnipotentis dei: videlicet a sanctis meis incipite. Ut sententia innotescat predictam ruinam maxime ex culpa fuisse sacerdotum. et exinde processit radix perditionis. Dia cum mala a sacerdotibus processerunt. lxxiii. q. iii. Transferunt. Ubi inquit Hieronimus? Veteres scrutans historias invenire non possum scidisse ecclesiam: et de domo domini populos seduxisse. preter eos qui sacerdotes a deo positi fuerant et prophete. i. speculatores. Nam videns arborum pallentibus foliis marcidam. intelligis quod aliquam causam habet circa radicem: ita cum videris populum indisciplinatum: sine dubio cognosce quod sacerdotum

eius non est sanū. Idcirco q̄ in populo fuerunt cau-
sa peccati: p̄meruerunt p̄mo supplicia. Sed cum
deus oīpōens tunc populū suū quē elegit ob eorū
abhoiātionē facinorū acerrime flagellauit. Quid
nunc idē deus: & nunc deus & homo: nō acceptor p̄-
sonarū. sc̄tis suis. i. sacerdotibus ecclesie. nō vmbre
& figure: sed iusticie & veritatis. nō solū p̄petratib⁹
illas magnas abhoiātionē siue scelera q̄ gēs isra-
elitica pegit. multa maiora crīa pessima vt dici pos-
sit illud [p̄pheta.] Ecce i ecclesia oīs similitudo re-
ptiliū & aialium abhoiatio: & vniuersa ydola dom⁹
israel in cor̄dib⁹ sacerdotū in circuitu factisq; corū
turpiter depicta sunt. Et illud Osee. iiii. & xxxiii. q.
ii. Admonere.] Nō est veritas. non est misericordia
nō est sciētia dñi in terra. Maledictū mendaciū. ho-
miciū & adulteriū inundaauerunt. & sanguis san-
guinē tetigit. Conticuit populus meus eo qđ non
habuit sciētia. q; tu sacerdos sciētiam repulisti: et
ego repellā te/ ne sacerdotio fūgaris mihi. l. xxxviii.
dist. c. Oēs. in fine.] Et erit sicut populus: sic sacer-
dos. Sed ita adeo his diebus se abutunt clerici: vt
eorū vita: ip̄a vita laicorū. longe sit inferior ac despe-
ctior. Hodie em̄ vt inquit Hieron. quasi sancti sūt
laici respectu clericorū. Ea p̄pter nō mediocriter ve-
rēda est illa sentētia Hieronimi. l. viii. q. i. Merco.]
Ut quēadmodū regina austrubeniens a finib⁹ ter-
re audire sapientiā salomonis indicatura est hoīes
tēporis sui. Et viri niniuite acta penitētia ad p̄di-
cationē Jone: condēnabunt eos q̄ maiorē etiā iona
saluatorē contēpserunt. Ita in die iudicii surgent

laici in generatōe ista clericorū & condēnabunt eos
Qui ut ait Crisostom⁹. non tm̄ p̄ suis: sed etiā p̄
oīm subditoꝝ pctis r̄ndebunt. Uertuntur em̄ i la-
queū tortuosum: in oībus locis ponētes scandalū.
[Cōtra quos dñs in euāgelio.] Ne illi per quē scā-
dalū venit. [Et de iuda p̄ditore dixit.] Ne illi homi-
ni: per quē filius hoīs tradetur. A fortioꝝ de illis q̄
sponsam xp̄i non solum dignitate/sanctitate & ho-
noꝝe spoliānt & lacerant: verū etiā suis factis ver-
bo & malis exemplis: inquantū in eis est illā scōrtā
faciunt. Ideo valde timēdū est q̄ p̄pter nimia pec-
cata & abhoiātionē scelerū in vitis sacerdotū his
tēpoꝝib⁹ quasi nullus eorū signatus est signo thau-
quo se ab ira dei defendere queat. Et ita q̄ xp̄s ca-
put ecclesie ac defensor: modo dicat sicut olim per p̄-
phetam. Recedam a sanctuario meo. Quare: quia
non est malum quod in eis nō regnet. Nunquid su-
perbi: nunquid auari: nunquid gulosi: nunquid
rixantes & inuidiosi: ac etiā quasi oībus criminib⁹
irrititi. O misera mēbra dyaboli. [ut utar verbis
Augustini ad f̄res suos.] Cur nō erubescitis: cur
nō desistitis talia operari. Confundoꝝ ego ep̄s ta-
lia loqui: confundoꝝ & talia enarrare. Sed & si ta-
cuero: mors mihi est. & si hoc predicauero: non effu-
giam linguas vestras. Audacter igitur predicaboꝝ:
q̄ & vos publice operari non erubescitis. Emenda-
te ergo vitā: & emēdabo verba. quiescite agere puer-
se: & ego quiescaꝝ mala vestra vobis impropere.
Sic etiā dñs facit: q̄ mutata vitā: mutat sentētiā
bene operantibus p̄mittit gloriā; male vero agen-

tibus penā eternā. **O** sacerdos pensa & recogita to-
ta medulla cordis tui: & semp rumina pctā tua. q̄
ingentē iniuriā seīs in celo & aiabus in purgatorio
existētib⁹. vniūsq; in ecclesia spē & miām expectanti-
bus. quantū in te est: inferis. cū spōsum a spōsa. xp̄s
ab ecclesia recedere conaris. & ignorātia inīqtatib⁹
q; tuis vltērius sacerdotio dei non fungaris. Sed
audi Johēm euāgelistā sacerdoti pctōri clamantē.
Nemo: esto o sacerdos vnde cecideris: & age peni-
tentia. & primo opera fac. [Apocal. ii. l. dist. c. Quia
tua.] Primo igitur pensa dignitates quas p̄didisti
[vñ August. ad fr̄es suos in heremo. sermo. xxxvi.]
O sacerdotes mūdāmini: q̄ fertis vasa dñi. vos eī
estis q̄ ferre vasa dñi debetis: q̄b⁹ datū est nosce my-
steria regni dei. vos estis sal terre. lux mūdi lucerna
accēsa. ciuitas in mōte posita. colūne tēplī. lignum
sciētie in medio paradisi positū. patroni & rectores
terrē. angeloz & paradisi ciues. pphetarū filii. patri-
archaz cognati. ap̄loz successores. vos eī estis dñi
excelli in quoz sinagoga deus deoz stare desiderat
vos estis eius vicarij: q; vicem ei⁹ geritis. vos estis
filij excelli oēs: q̄bus datur ptās ligandi atq; soluē-
di. aperiendi celū: & infernū claudendi. **E**ya ergo sa-
cerdotes dei excelli: aperite aures cordis vestri. q̄sci-
te iam agere puerile. discite bene facere. pascite oues
verbo & exēplo. Nolite eis celū claudere. clauditis
dū nō corripitis. clauditis dū male viuere oñditis.
[vt notat Archidiacon⁹. xxiii. q. iiii.] Quisquis de
diuersis & pulcris noībus sacerdotū. **A**udite igi-
tur dñm clamātē. Reuertimini ad me: & ego reuer-

tar ad vos. [Malachie. iiii. 7. xvi. q. i. Reuertimini.]
In quo reuertemur: in hoc qđ recessistis a me ma-
le viuendo cōfigitis me. Reuertimini p penitētiam
7 p opera bona. 7 vnusquisq; vocatione qua vocat
officiū debite exequēdo: eiusq; mētis intentio potis-
sime in celis sit: 7 ego reuertar ad vos grām confe-
rendo. Audite quoq; paulū filioli tubam xpī. [p̄io
ad thimoth. iiii.] Cunctis ordinādis 7 ordinatis vi-
ris ecclesiasticis vociferatē. ¶ Normā modū viuē-
diq; conditiones describētem in hāc formam.

¶ Regula apostolica.

¶ Oportet ep̄m irrep̄hensibilē esse. Uxorē vnus
virū. Sobriū. Prudentē. Ornatū. Pudicū. Hospi-
talē. Doctore. Nō vinolentū. Non p̄cussore. Nō li-
tiosum. Non cupidū. Domui sue bene p̄positū
Non neophitū. [xxv. dist. c. Unū. §. Nunc autē. in
glosa.] Que. xiii. capla huius regule aplice nō solū
ep̄i: sed etiā oēs sacerdotes qđcunq; beneficiū eccle-
siasticū habentes obseruare tenēt. [Ut Augustin⁹
lxxi. dist. c. Aplus. 7 Ambrosius. xxxiii. dist. c. Co-
gnoscam⁹.] Dicunt 7 pbant auctoritate concilii ni-
cenī. Quoz primū caplm sequitur.

¶ Primum capitulū.

Oportet ministrum ecclesie quemlibet benefi-
cium Irrep̄hensibilem esse. in vita 7 mo-
rib⁹. vt quēadmodū laicis cūctis sacerdos dignita-
te et potestate p̄cellit. ita i zuersatōe. nec qlibet iu-
re diuino aut hūano reū alicui⁹ criminis punitiōe
dignū flagellare debet. nisi sit immunis illius delicti.

[Uñ in euāgel. Johis. 8. xxxii. q. vi. In principio]
 Accusantes mulierē captā in adulterio xps ab excu-
 satōe repellebat. qz illi in pari crimine infecti fuere.
 [Et xps in euāgel. ait] Hypocrita. primū eice trabē
 de oculo tuo. et postea/ educes festucā de oculo fr̄is
 tui. [i. q. i. c. Multi] Ac etiā debet hoc vitare vt aue-
 ret de eo suspitiōem ab his quā possent inde haberi.
 [vt ibi d̄r] Non solū vitandū est malū. set etiā oēs
 species malī. vt nulla dyabolo deē occasio. [lxxvii.
 q. i. c. Nuptiarū] Sit irreprehensibilis. hoc est sine
 notabili defectu nō reprehētionī obnoxius. Sed in-
 tegre famebt in cōparatōe sui. ceteri grex dicantur.
 meritoqz de illo possit dici. Ecce verus israelita in
 quo dolus non est.

Capitulum secundum

Secundo dixi ministrū ecclesie. Unius vxoris
 vtrū esse debere. i. monogamū a monos qd ē
 vnū & gamos quod est mulier. [lxxvi. dist. c. i.] Nō
 bigamū ppter defectū sacramenti. Nam per sacra-
 mentū ordinis cōstituit quis minister alioz sacra-
 mentoz. Qui vero aliis sacramētū ministrare de-
 bet/ nullū in sacramētis pati debet defectū. sed omī
 modō perfectus esse. Defectus autē sacramenti est. qñ
 oppositū significatōi sacramenti integre inuenitur
 i aliquo. Integra vero significatio matrimonii est
 significatio cōiunctionis vnius xpi cū vna ecclesia.
 Qñ ergo quis cōiungit pluribus vel vni plures di-
 uise/ in eo deficit sacramentū. [lxxvi. dist. c. Accusi?
 et extra de Bigamis. c. Debitum.] Ita propter si-
 gnum incontinentie. [lxxviii. dist. Proposuiſti. 5.]

Sed fortasse. Sicut enim dicit ambrosius] Quod
erit hortator viduitatis. qui coniugia frequentant.
[xxvi. dist. c. Una.] Item propter prerogatiuam or-
dinis. [vt habet in dicto. c. Una. & c. ultimo. c. dist.
vbi dicitur] Qui autem iterauit coniugium culpam quidem
non habet coinquinati. sed prerogatiua exiit sa-
cerdotis. Nam qui sacramentis diuinis deseruiunt:
continentiam in omnibus obseruare debent. [lxxiiii.
dist. Cum in preterito. vbi inquit textus.] Isti tres
gradus conscriptione quadam castitati per consecratio-
nem annexi sunt. episcopos inquam presbyteros & dia-
conos ita placuit vt concederet sanctos antistites ac
dei sacerdotes. necnon & leuitas vel in sacramentis
diuinis inseruiunt continentes esse in omnibus quo
possunt simpliciter quod a domino postulant impetra-
re. vt quod apostoli docuerunt. & ipsa seruauit anti-
quitas: nos quoque custodiamus. Sicque vt in omni-
bus & ab omnibus pudicitia custodiat. qui altario
deseruiunt. [Plura videbis de eadem Infra. c. de
pudico]

Capitulum tertium.

Tertium capitulum predicte regule apostolice Ad
sobrietatem inuitat sacerdotem Sobrietas
enim sumitur a mensura que potest inueniri in qua-
libet materia. spiritualiter tamen nomen istud sumitur
in illa materia in qua maxime laudabile est mensu-
ra seruare. huiusmodi autem est potus inebriare va-
lens. modicus enim excessus multum ledit cum facillime
impedire possit usum rationis. virtusque alia est ab ab-
stinetia quam communiter circa cibum potumque delectationis

utriusque est moderatio. Hec enim magis attendit
circa potum moderandum. Intemperantia enim cibi et potus
debet quilibet vitare. [Vñ apl's ad romanos. xiii.]
Non in comestationibus et ebrietatibus etc. Maxime
quidem rectores personarum ecclesiasticarum. Rectores: quia si-
cut prelati cum iudicare habeant oportet esse sobrios.
Nā crapula et ebrietate repleti: et ob hoc ratione ob-
tenebrati. non possunt rectum dare iudicium. [Vñ Eccles. x.
d.] Ne in terra cuius rex est puer. et cuius principes ma-
ne vescuntur. Herodes rex in convivio crapulatus: im-
plevit quod puella saltans postulauerat. scilicet decapita-
tionem Johis baptiste. Ad quod optime facit. [Quod ait Hie-
ronimus. dist. xxxv. Ecclesie principes. in fine.] An non
confusio et ignominia est. iesu christum crucifixum pauperem
et esurientem falsis corporibus predicare. et ieiuniorum
doctrinam rubentes genas et buccas tumētiarum ora p-
ferre. Si in apostolorum loco sumus: non solum sermones
eorum imitemur. sed conversationem et abstinētiā. [Itē
extra de vita et ho. cle.] A crapula et ebrietate omnes cle-
rici diligenter se abstineant. Hinc apłus de se ait. Casti-
go corpus meum etc. Augustinus in regula. Carnem
vestram domate ieiuniis et abstinētia esce et potus quod
tum validudo permittit. In deliciis enim ait Ber-
nardus. periclitatur castitas. et e contra. scđm Hieroni-
mum. Sine cerere et bacho friget venus. In comēda-
tionē autē sobrietatis Helie cui gradus restabat via
angelus dñi ad caput suum ostendit subcineritium pa-
nē et vas aque. Apud antiquos tñ fuit studiū de cō-
servanda sobrietate. et maxime in mulieribus quod que
vinum bibisse cōprehensa fuerit. pene obnoxiam habebat

ac si thozū violascet. Hec quidē bona p sobrietatem
causant. hoies adinuicē sociales. & beniuoli reddū-
tur. qñ eoz corda nō ebulliūt in ordinatis gaudiis
nō exuberāt. sup alios nō extollūtur. p quam ratio
recta auget. & homo in suis actibus infra proprios
limites manet. Studedū est ergo sobrietati. & a su-
pfluitate cauēdū. vt apli monita sequētes. Sobrie
et pte viuam⁹ in hoc seculo. [xxiii. dist. c. q̄q̄]

Capitulum quartum.

Quartū capitulū apostolice regule est. Opor-
tet sacerdotē esse prudentem. Hoc est habere
scientiam sacre scripture. [xxxvi. dist. Per totū] Et
hoc ad subditoz animas informandas. [c. dist. c. ii.
J. Ecce. et. c. Si quis vult] Sacraz ideo litterarū
oportet habere piciam. qz non debet egere doctrina
alioz. qui alios instruere debet. [i. q. vii. Cōuenien-
tibus. Sic. xvi. q. i. Sic viue] Ubi inquit Hieron-
imus. Multo tēpore disce: que postmodū doceas. et
inter bonos semp sectare meliores. Hinc etiam Da-
uid prius ex gratia spiritus scī donū scientie pcepit:
& postea regni administrationē assecutus est. Salo-
mon quoqz non diuitias. non longa tempora hui⁹
vite: sed sapientiā de deo petiit: et impetrauit. Hinc
etiam dñs prius posuit verba sua in ore pphete et
postea constituit eum super gentes et regna dicens
ad Hieremiam. Ecce dedi verba mea in ori tuo &c.
Hinc etiam Malachias ait. Labia sacerdotis custo-
diunt scientiam. et legem

exquirunt de ore eius: q2 angelus dñi exercituum est.
Hinc etiam dñs ac saluator noster prius in medio
doctorum sedit audiens illos & interrogas. & postea
predicare cepit: q2 pri9 quisq3 debet discere: & postea
debet officium predicandi usurpare. Ex quibus omnibus
liquide colligitur. quod non sufficit ecclesiasticis vi-
ris curam presertim habentibus animarum. bona con-
uersatio & morum honestas: nisi addatur scientia doctri-
ne. [xxxvi. dist. c. q3 in ecclesiasticis.] Sciant ergo sa-
cras scripturas. & opus eorum in predicatōe & doctri-
na consistat. atq3 edificet cunctos tam fidei scientia q̃
operum disciplina. xxxviii. di. c. Ignorantia. Dñs psal-
lentes repromittimus deo. In iustificatiōib9 tuis
meditabor. non obliuiscar sermones tuos. quod oēs
quidem christianos saluberrimum est obseruare. sed preci-
pue q3 ecclesiasticam consecuti sunt dignitatē. [c. dist.
c. Dñs.] Ponit namq3 Augustin9. q3 ipsis sacerdoti-
bus necessaria sunt ad discendum. sc3 sacramentorum
liber. Lectionarius. Antiphonari9. Baptisterium. co-
potus. Canones penitētiales. Psalterium. omelie per
circulum anni dñicis dieb9 & singulis festiuitatib9 apte
Ex quib9 omnib9 si vnū defuerit: sacerdotis nomē vix i
eo constabit: q2 valde periculose euāgelice mine sūt: quib9
bus d3. Si cec9 ceco ducatū p̃stet: abo i fideā cadūt
[c. di. c. Que. Vñ d3 i psalio.] Obscurent oculi eorū
ne videāt: & dorsum eorū semp in curua. Cū enī ob-
scurant illi q3 p̃eunt ad ferēda onera pctōz. facile
sequētes inclinant [c. dist. c. Ideo.] Substantia enī
summi sacerdotū nostri sūt eloquia diuinitus tra-
dita. i. vera diuinarū scripturarū disciplina. Quē

admodū magnus perhibet. **D**yonisi⁹ & zephiri⁹
pape. e. dist. c. Sicut stellas.] q; sicut stellas celi nō
extinguūt nor: sic mentes fidelīū inherentes firma
mento sacre scripture nō obscurāt mundana iniqui-
tas. **E**laboꝝandū est itaq; sacerdotibus/ vt ignorā-
tiam quasi pestē quandā abuciant. qm̄ ait **A**p̄lus.
Qui ignorat: ignorabit. qđ vtiq; de eo intelligēdū
est. q̄ noluit intelligere vt bene ageret.] q; scđz **A**u-
gustinū.] illis hoc ignosci nō poterit: q̄ habentes a
quo discerent: operam non dederunt.] c. Non ois.
xxxvii. dist. in fine.] **Q**ui em̄ rebellis viuit & discere
aut agere bona recusat. magis dyaboli q̄ xp̄i mem-
brū esse oñditur. & potius ifidelis q̄ fidelis esse mō-
strat.] xxxviii. dist. c. ultimo. **I**n tolletano cōsilio le-
gitur ignorātia mater cūctoꝝ erroꝝ. maxime in sa-
cerdotibus de vitāda est: qđ docēdi officiū in populo
dei susceperunt.] & **H**ieronym⁹ in ysaia.] **S**i iuxta
apl̄m paulū xp̄s dei virtus & dei sapiētia est. & qđ ne-
scit scripturas: nescit dei virtutē cuiusq; sapientiam
Ignorātia scripturaz est ignorātia xp̄i.] c. di. c. Si
iuxta. Itē **G**regori⁹ in moralib⁹.] **Q**ui ea qđ dei sūt
sapiunt: a dño sapiunt. & qđ ea qđ dei sunt nesciunt: a
dño nesciunt.] c. Qui. e. dist.] **E**t cū ad sacerdotes p-
tineat subditos suos in lege instruere.] iuxta illud
Agget. ii.] **I**nterroga sacerdotes legem. illis cano-
nes ignorare non licet.] inq̄t **C**elesti⁹ papa. e. dist. c.
Nulli.] **N**eq; qđ facere qđ patrū regulis possit ob-
uiare. **Q**ue em̄ digna a nobis res seruabit: si decre-
taliū norma 2stitutoꝝ/ p alioꝝ libitu licētia pplis
pmissa frangat. **I**deo eximi⁹ ille **A**rchiep̄s canf. bo

ne memorie. Johes Becham in cōstitutōe sua pui-
ciali. videlz Ignorātia sacerdotū. volens ostēdere
de quibus sacerdotes pplm p̄cipue debeant insti-
tū ere atq; erudire. Hoc dicit. P̄cipimus districte. vt
quilibet sacerdos plebi p̄siciens. quater in anno.
hoc est semel in qualibet parte anni die vna solenni
vel pluribus p se vel p aliū exponat populo vulga-
riter absq; cuiuslibet subtilitatis textu a fantastica
duodecim articulos fidei. decē mandata decalogi.
duo p̄cepta euangelica. videlz gemine charitatis.
septem etiā opa mie/septē pctā capitalia cū sua p̄ge-
nie. septē virtutes p̄ncipales. ac septē gratie sacra-
menta. Et ne quis a p̄dictis p ignorātiā se excuset
que cum omnes ministri ecclesie scire tenent. ea per-
stringimus sūmaria breuitate. Ecce q̄ plenarie mō-
stratū est quod sacerdotes oportet sacrarū litterarū
esse peritos.

¶ Capitulum quintū.

O E inde cōsiderādū est quintū caplm/ q̄ dpo-
tet sacerdotē esse ornatū. Q̄namēta sacerdo-
tū: virtutes debēt intelligi. q̄ a dño eis rep̄mittūt
[Dū d̄] Sacerdotes ci⁹ induā saluari. [vñ in vete-
ri testamento] Clarus vestib⁹ ex p̄cepto dñi sacerdo-
tes legūt ornatū. q̄ multimodis virtutib⁹ d̄ splen-
dere vita sacerdotis. vt gradui 2ferat decozē. quē ab
eo nō accepit. nō enī loca. sed mores & vita sc̄m faci-
unt sacerdotē. vñ ex officio suscepto nō licetiā peccā-
di: s; necessitatē bñ viuēdi se nouerit allecutos [dist.
rl. c. l. vñ Gregori⁹ Anastasio p̄l byto. c. dist. c. Non
loca] vel ordi creatori nō nos p̄imos faciāt: sed
nos aut meriti bona 2iūgūt. aut mala disiūgūt In

qd em̃ Amb. illd aduerte qd extra padyſũ vir ſcũs
eſt. mulier itra padyſũ. vt aduertas qd nō loci. non
gũs nobilitate: ſz vtute vnusqſqſ cōpat ſibi gr̃am
Deniq; extra padyſũ: hoc ē in iferiori loco vir fact⁹
melior iuenit: ⁊ illa q̃ i meliori loco hoc ē in padyſo
ſctā eſt iferior. [c. di. c. Illud aut.] Nā ⁊ loth q̃ i ipſa
puerſa ciuitate fuit iuſt⁹: i mōte peccauit. Sed iſta
cur dicim⁹ cū maior a nouerim⁹. Quid eſt padyſo
iocūdius: qd celo ſecurius: ⁊ tñ homo ex padyſo ⁊
angelus de celo peccādo occidit: qz q̃ nobilitate ⁊ dei *ecce*
a ſe abiecit: nobilitate loci priuat. [c. diſt. c. quelibet]
Propterea inqt Johēs chriſoſtom⁹. [c. diſt. c. Mul
ti.] Nō eſt vere ſacerdos oīs q̃ vocat ſacerdos. mul
ti ſacerdotes ⁊ pauci ſacerdotes. multi noīe ⁊ pauci
in opere. Videte ergo quō ſedeatis ſup cathedrā: qz
cathedra nō facit ſacerdotē: ſed ſacerdos facit cathe
drā. nō locus ſctificat hoīez: ſed hō locū. non oīs ſa
cerdos eſt ſctūs: ſz oīs ſctūs eſt ſacerdos. Qui bene
ſederit ſup cathedrā: honore accipit cathedre. q̃ ma
le ſederit: iuriā facit cathedre. Ideoq; malus ſacer
dos de ſacerdotio ſuo crimē acqrit: nō dignitatem
In iudicio em̃ ſedes. Siquidē bene vixeris ⁊ bene
docueris pplm inſtruis. Si bene docueris et male
vixeris: tui ſolius 2dēnatoz cris. Nā bene viuēdo ⁊
bene docendo pplm inſtruis quō viuere debeat. be
ne autē docēdo pplm ⁊ male viuendo: deū inſtruis
quomodo te debeat cōdēnare. Nec vnusquiſq; feſti
net quomodo appareat aliis maior. Sed quomo
do aliis inferior videatur: quoniam non qui ma
ior fuerit in honore ille eſt iuſtior: ſed q̃ fuerit iuſtior

affectate

Ille est maior. Ecce quibus oporteat sacerdotē orna-
tū esse. moribus. s. & virtutib⁹. Preterea oportet illū
esse ornatū in exteriorib⁹. habitu. s. & incessu. vt nec
fulgidis/nec sordidis se vestib⁹ ornet. [vt enim ait
Hieronimus] Nec affecte sordes/nec exquisite deli-
tie laudē pariūt. qđ tam de vestibus qđ de cibis intel-
ligendū est. [vt Augustinus ait in libro de doctrina
christiana] Quisquis rebus pretereūtib⁹ strictius
vtitur/quā sese habeant. & mores eorū cū quibus vi-
uit aut intempans aut supersticiosus est. Si quis
vero sic eis vtatur vt metas cōsuetudinis bonorū
inter quos versatur excedat/aut aliquid signat aut
flagitiosus est. [Dist. xli. Quisquis] Clericus enim
professionē suā & habitu & incessu probet. & ideo nec
vestibus nec calciamentis decorē querat. Sicut er-
go in cibis mores eorū cū quibus viuimus observa-
re monemur. sic & de induimētis intelligendum est.
[e. dist. c. vltimo] Nec oportet clericos comā nutrire
& sic ministrare. sed attonso capite patentibus auri-
bus. et scđm Aaron. talarē vestē induere. vt sint in
habitu ornatō. [Lxxii. dist. Non liceat quēlibet.] Si
quis ex clericis comam relaxauerit: Anathema sit.
[extra de vita & ho. cle. c. Si quis. Innocentius. c.
ti. c. Clerici.] A negociis personis. ludis. vestibus. &
ornatu minus honesto: precipit clericos abstinere.
& habitu honesto vti. cuius vanitatē in pluribus ex-
primit & detestatur sic dicens. Clerici officia vel cō-
mercia secularia nō exerceant. maxime inhonesta.
quod si fecerint: ab officio degradentur. [Lxxiii. q. iiii.
Clerici.] Ab indignis questibus nouerint abstinē

dum & ab oī cuiuslibet negotiatōis ingenio vel cu-
 piditate cessandum. In quocūq; vero gradu sint si
 cessare noluerint: mor̃ a clericalibus officiis absti-
 nere cogantur. [et. xc. dist. i. Clericus.] Interempto-
 res ab officio declinantes. vel negligentius agentes
 ab officio suo remoueant. Immo nunq̃ de manu
 sua exeat psalterium. [de con. dist. v. nunq̃ in prin.]
 Minis. ioculatoribus. & histrionibus nō intendāt
 q̃ ut inquit Gregorius. Dare histrionibus & sacri-
 ficare demonibus paria sunt. Et tabernas proꝝ sus-
 cuitent. nisi forte causa necessitatis in itinere cōstitu-
 ti. Ad aleas et taxillos nō ludant int̃m ut qui publi-
 ce aleatoꝝ est. repellitur a p̃motione. [extra de excess.
 prelat. c. Inter dilectos] nec huius ludis intersint.
 [in Autent. de scissimis ep̃is. §. Interdicim⁹. coll.
 ix.] Contra facientes arceātur a ministerio. [ut ibi
 d̃.] Coronā & tonsurā habeant congruentē. et se in
 officiis ecclesiasticis. et aliis bonis studiis exerceant
 diligenter. Clausa deferant desup̃ indumenta ni-
 mia breuitate vel longitudine nō notanda. [vñ d̃
 in 2stituc. legatiua. Otho. Quā de habitu clericor̃.]
 Qui nō videtur clericalis sed potius militaris. gra-
 uē scandalū generat laicis firmiter statuendo preci-
 pinus. ut ad formā tam de vestib⁹ clericor̃. q̃ etiā
 de ornamentis equor̃ in generali 2silio editā p̃ sub-
 stractionē beneficior̃ ab ep̃is cōpellantur. Ita q̃ in
 mensura decenti vestes habeant & capis clausis utā-
 tur in sacris ordinibus 2stituti. [Ad idē facit textus
 in cōstitut. Octobo. Cum sc̃ti. Jobi ille bone memo-
 rie p̃efat⁹ apostolice sedis legatus grauē & puerilū]

nimis abusum cōtra prēmīssa quasi generaliter in clericos sentiens esse diffusum. In quo deus irride-
ri videt: obfuscat dec⁹ ecclesie. clericalis ordinis cel-
situdo deprimit xps a suis militibus insignia ferē-
tes aliena. deserit deco² honestatis ecclesiastice ma-
culatur: dū clericū a laico respiciens oculus non di-
scernit. fitq; oibus vere fidelibus in scandalū & de-
spectū districte precipiendo statuit: vt clerici vniuer-
si vestes gerāt: nō breuitate nimia ridiculas vel no-
tanda: sed saltē tibiārū mediū attingentes. Aures
quoq; patentes. crinibus nō opertas. & coronas ha-
beant pbanda latitudine decentes. In qbus preci-
pue depositio terrenoz & regalis sacerdotii digni-
tas designatur. Et ne impunitas delicti: cuiq; tri-
bueret incentiuū delinquendi. sed quos diuinus ti-
mor a malo non reuocat: penalis saltem medicina
coherceat a peccato. penas multiplices scdm varie-
tatem personarū & graduū delinquentiū infligen-
das statuit. & specialiter limitauit ibidem. Cos igit-
tur clericos qui se fulgidis & claris vestibus ornant
emendari oportet. Nam oīs iactantia & ornatura
corporis aliena est a sacro ordine. Lxxii. q. iiii. c. Oīs
piscis enim tēporibus oīs sacratus vir cū medio-
cri ac vili veste conuersabatur. Qē quippe quod nō
ppter necessitatem suam: sed propter venustatē ac-
cipitur: elationis habet calumniam. Quēadmodū
ait magnus Basilius. Sed neq; e sericis texturis
bestem quis variatum induebat: neq; apponebat
varioz colorum ornamenta in summitate vestime-
torum. Audierat enim quia qui mollibus vestimen-

tur: in domibus regum sunt. Dicit enim Gregori⁹
q̄ si cultus preciosarū vestium: nō esset in culpa: ser
mo dei non manifeste exprimeret: q̄ diues indutus
purpura ⁊ bisso descendit ad inferos. [De pe. dist. iiii.
Cauēdū.] Sit ergo sacerdos or̄natus interius vir
tutibus: ⁊ exterius bonis moribus: vt sit in cibo po
tuq; temperatus [de quo habitū est supra. c. iiii.] In
cōuersatione honestus. in incessu maturus. vt gra
uitate itineris maturitatem mentis ostendat. In
compositio enim corporis: indispositōnem iudicat
mentis. [scdm̄ Augustinū. xli. dist. c. vltio.] In ora
tione ⁊ lectione assiduus. Hec enim debent esse ope
ra clericorū. [disti. xxxvi. c. vltimo.] In habitu regu
latus. Et quoniam in armis virtutū consistit secu
ritas innocētie christiane. docet apostolus vt indu
amur armatura dei: ⁊ gladio accigamur: eo quod
non sit in nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ san
guinem. sed aduersus principes tenebrarum q̄ non
armis ferreis: sed orationibus ⁊ lacrimis virtutū
q̄ operibus expugnantur. [Lxxiii. q. viii. Cōuenio.]
Statutum est ideo q̄ clerici si arma portauerint:
debent excommunicari. [extra de vita. ⁊ ho. cle. Si
etiam tercio admoniti non desisterint: perdunt pri
uilegiū clericale. Lxvii. q. iiii. de p̄sbyterorū. extra de
sen. excō. In audientia.] Cogitandū igitur atq; p
uidendum est ⁊ sub ecclesiastica regula tenendū vt
bonis moribus viuant: ⁊ canendis psalinis inuigi
lent: ⁊ ab oībus illicitis: cor ⁊ lingua ac corpus deo
auctore conseruent.

Capitulum sextum.

Et quā quāq; contingit q̄ occurrūt alicui ali-
qua turpia in aliis/vel agētibus/vel dicētib⁹
et ad hec d̄z habere pudiciā vt verecūdes si videat
vel audiat. ideo annectit apl⁹ et illud sextū caplin
oportet sacerdotē esse pudicū. i. vt moribus et ver-
bis pudorē suū indefinēter ostendat. Moribus qui-
dem: q; plus facit famosum morū nobilitas: q̄ ge-
neris dignitas. [xl. dist. Nos. et c. Si.] Multū enī
distant dāna morū a dānis rerū temporaliū. [vi. q.
i. c. Ex merito.] Caueat igitur vnusquisq; ne aut li-
guam aut aures habeat pruriētes. i. ne aut alios ip-
se detrahat: aut alios detrahentes audiat. quia nō
solum ille reus est: qui falsum de alio profert: sed is
qui aurem cito criminibus prebet. [xi. q. iii.] Non so-
lum. [i] Parcant detractioni lingue: custodiātq; ser-
mones suos. Sciantq; q; cūcta que de aliis loquū-
tur: sua sentētia iudicabunt. Nemo inuito audito-
ri libenter refert. Officium singulorū sit dilectissimi
non solū oculos castos seruare: sed etiam linguam
habeant oēs simplicitatē colūbe: nec cuiq; machinē-
tur dolos. et serpentis astuciā: ne aliorū supplanten-
tur insidiis. [c. dist.] Pudiciā similiter attendit cir-
ca signa venerorū. precipue: vt sunt aspectus/ oscu-
la/ tactus: et huius exteriora signa. [vnde Augusti-
nus de christiana fide.] Non solo affectu et tactu: s; et
aspectu quoq; appetitur/ et appetit cōcupiscētia mu-
lierū. Nec dicatis vos habere aīos pudicos: si habe-
atis oculos impudicos. Impudicus enī oculus im-
pudici cordis et nunci⁹. [xxii. q. Non solū.] Et ad
maiorē honestatē et cautelā statutū est: vt clerici nō

cohabitent cū mulieribus. [extra de cohabitatioe cle
rico ⁊ mul. p totum.] qđ sciens Hieronym⁹ in
quit. Hospitiolū tuum raro aut nūq̃ mulierum pe
des terant: quia non potest digne habitare cū deo q̃
feminarū accessibus delectatur. [xxii. dist. Hospiti
olum.] Si em̃ vt dicit Hieron. vbi supra. cū viris
femine cōuersentur: non deerit viscariū diaboli. nā
qui tangit picem coinquinabitur ab ea. nūciā quo
q̃ familiaritatē tactusq̃ earū aut gestus lassiuos
declinent oio. [Unde Hostien. de eo q̃ cognouit con
sangu. vxoris sue. c. Ueniens.] dat versus.

Ni fugias tactus/vix euitabitur actus.

Hos ergo vita/ne moriaris ita.

Et refert Gregorius q̃ quidem p̃sbyter suam so
rorem diligens: tamen quasi hostē cauens ad se p̃
pius accedere nō sinebat. [di. xxii. qđem p̃sbyter.]
Qm̃ femina conscientia secum pariter habitantis
exurit In qua nihil aliud est nisi vt feriat ,primita
tem.

Versus.

Est mulier dicta ~~moribus~~ me tangere noli.

Pungit enim vultu/visu/risu/cute/cultu,

Ab eius vultu quantū potes esto procul tu.

Nūq̃ igitur de mulierum formis disputes. femi
ne nomen tuum nesciant. feminam quam bene vi
des conuersantem: dilige non corporali frequentia

Si bonum est mulierem non tangere: malum est
ergo tangere. [ea. distin. c. Hospitiolum.] Tutū est

igitur non habitare aut diu conuersari cum mulie
re aliqua. [Unde Petrus de salinis. de peni. dist. ii.

Qui sacramentis.] dat

Versus.

Credo cum in domo: carnis fragilitas.

Cū scia sit sol⁹ hō. monachos mouet ac heremitas.
Effugiat igit quilibet maxime clericus earū frequē
tem secretūq; comitiū. nec a cuiusq; recedat memo
ria. q̄ iudicio sit & puritati ch̄ristiane cōtrariū pol
lutis manib⁹ & labijs sacra cōtingere. vel laudē of
ferre mūditiē. aut seipsū fedatū luxurie maculis in
templo dñi presentare. decretalē illam Eugēni. Si
quisq; in sacris quacūq; femina crimine fornicati
onis suspectus. Si post primā secūdā & terciā mo
nitionē inueniat fabulari aut aliquo modo cōuer
sari cū ea excoicationi subdatur. femina vero cano
nice iudicetur. Sic etiā refert Hieronimus. lxxiii.
q. v. c. j. Tunc saluabitur quod quomō absq; ceteris
operibus uirginitas sola nō saluat. Sic oia opera
absq; uirginitatis puritate cōtinētia & castitate im
perfecta sūt. Adeo enim necessaria est castitas in mi
nistrante. quod nullus ad altaris ministriū debeat
accedere. nisi castitas ei⁹ añ fuerit approbata. lxxi.
dist. Añ trienniu j. Ideoq; sacerdotib⁹ cōtinentie ca
stitas imperat. qz tēpore gratie. nō generis successio
sed uite perfectio querit. lxxii. q. iiii. recurzat. j. his
itaq; in fine j. placuit igit ex concilio tolitano lxxiii.
dist. j. q̄q; ut unusquisq; qui ad ecclesiasticos grad⁹
est accessurus. nō ante hono⁹is cōsecrationē accipi
at. q̄ placiti sui annotationē pmittat ut fidem apo
stolicā. sincera cordis deuotione custodiens. iuste &
pie uiuere debeat & ut nullus operib⁹ suis canon
icis regulis cōtradicat. Erubescāt igit impij & aper
te intelligāt iudicio spūssci eos qui in tribus sacris

gradibus. scz presbyteratu. diaconatu. & subdiaconatu positi si mulierculas nō abiecerint & caste nō vixerint excludendos ab eorum graduū dignitate. de manifestis quidem loquimur. secretoꝝ autē cognitoꝝ et iudex est deus. [xxxii. dist. Erubescant.] Quos propheta ita ~~eloquitur~~ ^{alloquitur} dicens. O sacerdotes qui fallitis nomen meum & dixistis in quo fallimus quibus responsum est. Offerentes ad altare meum panes pollutos. non est mihi voluntas in vobis dicit dominus. et sacrificium non accipiam de manibus vestris quia polluti estis. [Et Gregorius in. c. Si qui. lxxxi. dist. sic ait.] Si qui presbyteri sunt: diaconi vel subdiaconi qui in crimine fornicationis iacent: ex parte omnipotentis dei et sancti Petri auctoritate interdiciamus eis ecclesie introitum. usque dum peniteant & emendent. Si vero in peccato perseverare maluerint: nullus vestrum presumat audire officium. quia benedictio eorum vertet in maledictionem. et oratio eorum in peccatum. Cū enī ipsi templum dei. vasa domini. sacrarium spiritus sancti debeant esse et dici. Indignum est eos cubilibus et imundiciis deseruire. [lxxviii. dist. c. Decernimus.] Cauendū est ideo his ne quā sue sponsionis inmemores ad furtiuos & cubitus vltro recurrant. qđ si fecerint vt sacrilegiū rei ab ecclesia habeant extranei. [c. dist. c. De his] Vñ etiā ipsa scā synod⁹ [hoc .c. qđ ē. xxxii. dist. ppter sub excoīcatōe statuit dicēs. quicūq; sacerdotū/ diaconoz/ et subdiaconoz post cōstitutum beate memorie predecessoris nostri scī Leonis pape. aut Nicholai epī. de castitate clericoz. concu]

binam habuerit: vel habitam non reliquerit/ ex parte
omnipotentis dei et auctoritate apostolorum principum Petri
et Pauli: precipimus et omni contradicimus ut mis-
sam non cantet/ nec euangelium legat/ nec epistolam ad
missam dicat/ nec in presbyterio cum his qui ad di-
uina officia qui prefate constitutioni inobedienter
fuerint maneat. neque partem ab ecclesia suscipiat.
Ac etiam clerici qui sunt adeo impudentes. quod se fa-
ciunt ioculatores siue tales de quibus habetur. [De
vita et ho. cle. lib. vi.] proprii corporis spectaculum fa-
cientes/ et clericalis ordinis dignitati non modicum
detrahentes/ ipso iure careant privilegio clericali.
Si per annum illam artem ignominiosam exercu-
erint: aut etiam minori tempore: et tercio moniti non
respuerint: [hec ibi.] Nec ludos theatrales/ seu lar-
uales in ecclesiis fieri sustineant: ne per huius turpi-
tudinem ecclesie inquinetur honestas. [extra de vita
et ho. cle. Cum decore.] Iudicia igitur velut gem-
ma virtutis in clero fulgere cupientes: ipsam non so-
lum vobis persuadendam: sed ex assumpte profes-
sionis vinculo premissis: auctoritatibus imperan-
dam fore censuimus.

Capitulum septimum.

Deinde cum dicit hospitalem agit de sacerdo-
te in comparatione ad alios: cui imponitur
ut pastat. Ideo subiungitur illud septimum capi-
tulum. Hospitalem sacerdotem esse oportet. [disti.
xlii.] Ne sit in numero eorum quibus in iudi-
cio dicetur. Hospes fui: et non suscepisti me. Cum
enim alios ad hospitalitatem hortari debeat/ in se

hoc exemplū debet exhibere. Quomodo hospitali-
tatis hortator poterit esse: q̄ domū suā hospitibus
claudit. si primū imitando xp̄m ipse debet facere q̄
postea pplm doceat. necesse est vt pauperes hospicio
recipiat/quo ad hospitalitatē: facili⁹ suos exemplo
subditos trahat. Ad memoriā quoq; reducere de-
bet vt magis ad hoc prouocet. quomodo Abrahāz
& Loth p hospitalitatis opera deo placere & ange-
los hospicio recipere meruerūt. Et ecōtra. q̄ sodo-
mitas q̄ hospitibus hostiū clauderant ignis cōsum-
psit. [Ge. xix. c. Qm̄. Item scōz Hieros̄. Aliena ra-
pere cōuincitur: q̄ vltra necessaria sibi retinere pro-
batur. [rl vii. dist. Sicut.] Quis em̄ tam iniustus/
tam auarus/ q̄ q̄ multoz alimenta suū non vsum
sed abundantia & delicias facit. neq; em̄ minus est
criminis habenti tollere: q̄ cū possis & abundas in-
digētibus denegare. Esurientiū panis est quē tu de-
tines/ nudoz indumentū est qd̄ tu recludis/ misero-
rum redēptio est & absolutio pecunia quā tu in ter-
ra defodis. Tantoz te igitur scias inuadere bona:
quātis possis prestare qd̄ velis. [hec Hieros̄. vbi su-
pra] Si em̄ vidua ab ecclesia recipi prohibetur: que
pauperes non recipit. hospicio: que pedes sancto:ū
non lauit. q̄ omne opus bonū non est executa: mul-
to magis sacerdotes qui ab opere pietatis proban-
tur alieni. vnde hospitalitatis opera despicientes/
in gagrensi concilio excommunicant̄. [Hinc etiā Jo-
hannes euāgelista in cplā sua tertia. excommunicat
quempiā diocrepē. qui nec pauperes recipiebat/ sed
recipiētes de ecclesia cūciebat. Et quia vt dicit Hie-

continus. xvii. q. ii. Quæ J. Qd quicquid habet clerici pauperum est. & domus eorum omnibus debet esse cões.
fr. 14. p. 100 Suspectio peregrinorum & hospitum inuigilare debet.
[Et idem in libro de officiis. et. xii. q. ii.] Aurum habet ecclesia non ut seruet. sed ut erroget & subueniat in necessitatibus. Quid est opus custodire quod nihil adiuuat. Nonne melius cõstat sacerdos propter alimoniam pauperum. Si aliqua subsidia desunt. quod qui sacrilegus contaminat & asportat hostis. Nonne dicturus est dominus. cur passus es tot inopes fame mori & certe habebas aurum ubi ministrasses alimoniam. melius fuerat ut uasa uiuentium seruares quam metalla. His non potes respondere. Et sequitur secundum eundem. Gloria christi est pauperum opibus prouidere. et ignominia sacerdotis est propriis studere diuitiis. Delibatusque archiepiscopus Johannes Becham constitutione sua propterea. scilicet. De clericis residentibus. Hospitalitatem etiam per rectores tenendam esse precipit. ut sequitur. Statuimus ut rectores qui in ecclesiis non faciunt residenciam corporalem. nec habent vicarios. per iconomos suos hospitalitatis gratiam exhibeant. iuxta quod sufficiunt ecclesie facultates adeo ut saltim parrochianorum pauperum necessitati subueniant extreme. Et qui ibidem veniunt transientesque predicant verbum dei necessaria recipiant corporis alimenta. Quod autem diximus bona. videlicet clericorum esse bona pauperum & domus esse debere cões. intelligendum est: quo ad pauperes indigentes etiam minus bonos. cum possunt omnibus subuenire. Non enim ex vita eorum quos accipis mercedem. tibi retributurus est deus. sed ex voluntate et honorificencia multa ex misericordia ex bonitate. ubi si per nutrum

mento postulat ne i his examines. quomodo Abra-
ham circa omnes se ostendebat. si scrutator esse cir-
ca refugientes ad se. nunq̃ angelos recipisset hospi-
tio. fortassis non putasset eos angelos. sed cum re-
liquis repelleret. sed quoniā omnes recepit: recepit
et angelos. [xlii. dist. Quiescamus.] Sed licet ipsa
cōuiuia que ex intentione impēdende charitatis fi-
unt despicienda non sunt [vt. xliii. dist. Conuiuia.]
Non tamen in ecclesiis celebrari oportet. [e. c.] non
oportet in ecclesiis seu basilicis agapen facere. & in-
tus manducare vel accubitus sternere. Unde ex di-
ctis beati Benedicti Abbatis. Oratorium hoc sit
quod dicitur nec ibi quicq̃ aliquid geratur vel cons-
datur. q̃ quod diuinis misteris conueniant. vt no-
mini huic et opera iugiter impensa concordet. [e. di-
stinctione. c. Oratorium. et. c. Se.] Sit igitur sacer-
dos hospitalitatis vt sit de numero eorum de quib^{us}
dicetur hospes fui et colligistis me. [Math. ii.]
Ut et presentis vite subsidia et eterne claritatis pre-
mia a domino percipiat. vtrumq̃ enim pietati pro-
mittitur. [e. dist. capitulo primo.]

Capitulum octauum.

Quia de hospitalitate dixit Apostolus ad quē
admodum sacerdos habet reficere subditos
suos corporali cibo: nūc vult dicere quō spūalē cibū
illis exhibere debet. vñ subdit in regula Doctorem
debet enim sacerdos gratiam docendi habere. q̃ vt
Hieronym^{us} ait. Innocēs & absq̃ sermone & uersatio

Q̄tū exēplo pdest: tñ silētio nocet. Nā latratu canū
 & baculo pastoz lupi sūt arcendi. lxxiii. dist. c. l. Jñ
 Hieronimus. Scā quippe rusticitas. solū sibi pdest
 & q̄tū exbite merito edificat ecclesiā xpī. tñ nocet si
 resistētibus nō 2tradicat lxx. q. vii. Scā. Ideo Gre
 gorius in. xv. c. sui pastozis ait. J Si rector discret⁹ in
 silentio/ vtilis in verbo. ne aut tacendo pferat: aut
 pferendo reticescat. Nā sicut inēta locutio in erro
 rem ptrahit: ita indiscretū silentiū eos q̄ crudiri po
 terāt in errore delinquit. Sepe nāq; rectores ipsoz
 uidi: humanā amittere grām formidantes. loqui li
 bere recta ptimescūt. & iuxta veritatis vocē nequas
 q̄ iam gregis custodie pastoz studio. sed mercenari
 oz vice deseruiūt. q; veniēte lupo: fugiūt dū sub si
 lentio abscondūt. Hinc nāq; dñs p pphetā increpās
 ait. l vt in Isaiā xiii. c. Sit rector. xliii. dist. J Canes
 muti nō valētes latrare. sed dū culpas corripe me
 tuūt: incassū delinquētib⁹ pmissa securitate blādiū
 tur. qui iniquitatē peccatiū nequaq; aperiūt. q; ab in
 crepationis voce cōticescūt. Clavis quippe apitōis
 est sermo correctōis q̄ increpādo culpā detegit quā
 sepe nescit ipse etiā q̄ ppetrauit. Hinc p Isaiā dñs
 admonet dicens. Clama ne cesses/ sicut tuba exalta
 vocē tuā/ preconis quippe officiū suscipit quisq; ad
 sacerdotiū accedit. vt añ aduentū iudicis q̄ terribi
 liter sequit: ipse si clamādo gradiat sacerdos ergo
 si predicatōis est nescius: quā tibi clamoris vocē da
 turus est preco mutus. Hinc est enī qd̄ in actib⁹ apo
 stolorū legif. q̄ sup pastores p̄imos in linguaz spe
 cie spūscūs insedit. q; nimirū quos repleuerit: de se

pastoral

incauta

cfua

explet

clad

ptinus loquētes facit. Sed cū rector se ad loquēdū
preparat: sub q̄to cautele studio loquat̄ attēdat: ne
si inordinate ad loquēdū rapiat: erroris vulnere au-
dientiu corda feriant. Et cū fortasse sapiētē se videri
desiderat: virtutis cōpagere insipienter abscindat.
Hinc nāq; veritas dicit in Marco. Salē in vobis
et pacē habete inter vos. p salē quippe verbi sapiētia
designat. Qui ergo sapiēter loqui nitit̄. magnopere
metuat ne eius eloq̄o audientiu vnitas cōfundat.
Hinc Paulus ait [ad romanos] Nō plus sapere q̄
oportet scire: sed sapere ad sobrietatē. Prouidendū
quoq; est sollicita intentione rectorib⁹. vt ab eis nul-
lo modo. nō solū praua: sed nec recta quidē nimie et
inordinate pferant. q; dictorū virt⁹ p̄ditur: cū apud
corda audientiu loquacitas incanta oportunitate
lenigat. et auctorē suū/hec eadē loquacitas iquinat.
que seruire auditorib⁹ ad vsū pfectus ignorat. vñ
Paulus. cū de instācia predicatōis discipulū admo-
neret. [dixit ad Thymotheū scā eplā] Testifico cor-
rā deo et xp̄o iesu et. Predica verbū. iusta oportune
importune. dicturus importune. p̄misit oportune
q; .s. apud auditoris mētē ip̄e sua vilitate se destruit
si habere importunitas oportunitatē nescit. Pari-
ter quoq; obseruare d; sacerdos. ne indignis. et nō
intelligentib⁹ secreta misteria sua predicatōe resera-
re incipiat. Qui enim ea docet que ab auditorib⁹ in-
telligi nō valēt: nō eorū vtilitatē. sed sui ostentatiōe
facit. [Vñ in expōe psalmi Beati imaculati d;] U-
ciū animi est. indignis secreta vulgare. quod fit vel
loquacitate incanta. dū sine iudicio volat irreuoca-

bile verbum. [vel adulatione] vt ei placeat: cui secreta reuelat. [vel iactatione scientie] vt plura scire videatur. [e. dist. c. Dispensatio.] Sed propter sub
sannationem/vel persecutionem a docendo/vel pre
dicando cessandum est. [xlvi. dist. Scimus.] Vbi sic
dicit Anacletus papa. Scimus autem multos ob id
infestare doctores suos vt eos confundant: & pprie
voluntatis placita adimpleant. Non ppter ea do
ctores inquantum vires suppetunt: a recta enucleati
one & bona intentione recedere debent. sciētes quia
beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiā
[ea. dist. c. Scimus.] Si autem subditi ex his non
proficiant. ipse tamen facit qd suum est: & soluit de
bitum. [Vnde Cornelius papa.] Quod ad nos at
tinet: conscientie nostre conuenit semper dare ope
ram: ne quis culpa nostra de ecclesia pereat. Si q̄s
vltro & crimine suo perierit: & penitentiā agere no
luerit: nos in die iudicii inculpato futuros credi
mus q̄ eoz p̄sulumus saluti. & illos in penis remā
suros q̄ noluerint concilii nostri salubritate sanari
nec mouere nos debet conuicia p̄ditoz. quomin⁹
a recta regula nō recedam⁹: quā ap̄lus instituit di
cens. Si hoībus placerē: seruus dei non essem. [ad
Galathas. i. c. & xlvii. dist. c. vltimo.] In q̄bus oīb⁹
p̄fecte datur intelligi. quanta debet esse discretio in
predicatione sacerdotis. qua si forte caruerit: tanq̄
toro nato sacerdotalis officii iudicatur indignus.
[Vt Nicholas papa. c. dist. c. Dispensatio. in fine
& xlii. dist. c. i. & c. huic enim.]

Capitulum nonum.

Consequenter sequitur nonum capitulum. ubi prohibet
apostolus sacerdotem esse vinolentum. Vinolentum
enim sacerdotem damnat apostolus. et vetus lex prohibet
Ministri enim templi prohibentur vinum et licetam bi-
bere: ne ebrietate corda eorum grauentur: ut sensus eo-
rum vigeat semper et tenuis sit. quia veteris mero estu-
ans de facili spumat in libidine. Nam ubi ebrietas
ibi libido dilatur et furor. Unde Noe in ebrietate nu-
dauit femora. et Loth quem Sodoma non vicit: vina
vicerunt. lxxxv. dist. c. i. et ut dicit Hieronymus. in epistola.
Luxuriosa res est vinum et contumeliosa ebrietas.
Dis enim qui cum his miscetur non erit sapiens.
[ca. disti. Luxuriosa.] Quod autem vinolentus esse
prohibetur. non semel: sed frequenter vino repletus
debet intelligi. Luxuriam enim facit et nutrit vini per-
ceptio nimia: non natura. [ca. dist. Luxuriam.] In
principio enim generis humani ignorabatur ebrie-
tas. Primo Noe vineam plantauit: dedit naturam:
sed ignorauit potentiam. Itaque nec vinum suo peper-
cit auctori. Sed illius ebrietas nobis sua det sobri-
etatem. Semel enim inebriatus est Noe: et ubi ma-
lum ebrietatis agnouit iumentum suum: ad reme-
dium temperauit: nec effudit ad vitium. Et non Abraham in suo conuiuio vina monstrabat. Sed im-
molabat vitulum butirum et lactem angelis ho-
spitibus exhibebat. Recte enim illic deerat materia
peccati: ubi erat remissio peccatorum. Denique annun-
ciauit dominum Johannes non manducans panem neque
bibens vinum. Qui enim christum annunciat ab omnium
vitiorum incentiuo prestare se debet alienum. [c. dist.

c. Sexto die. Ante oia igitur clericis vetetur ebrietas/ q̄ oim vicioꝝ fomes ac nutritrix est. Nam ex concilio agathen. clericus quē fuisse ebrium constituterit vt ordo patit. aut triginta dierū spacio a cōmunione submoueatur/ aut corporali subdatur supplicio [lxxxv. dist. c. vltimo.] Legitur em̄ q̄ beatus Benedictus in regula admonet monachos ne vsq; ad saturietatē bibant. vnde cōstituit ibi parua mēsurā q̄ infirmitatibus corpōꝝ & debilitati nature satisfacere posset: & nō appetitū: & suā ingluuiē adimplere plus consulēs scdm modicū q̄ scdm p̄ceptorē. qd̄ etiam aplm fecisse ambigim⁹. Cum autē vinolentus esse phibetur: gule intemperantiā nequaq; habere pmittit. Neq; em̄ ebrietas phibetur: & voracitas pmittitur. vtrūq; em̄ inter opera tenebrarum. Aplus cōnumerat scribens romanis. Non in comestationib⁹ & ebrietatibus: ventris nāq; ingluuiēs/ ad luxuriā facile puocat: & oē opus bonū dissoluit. [dist. xliiii. c. i.] Sunt aut cōmessatiōes nō solū sacerdotib⁹: sed etiam laicis noxie: qui festiuos & solēnes dies nō aliter se digne celebrare putant nisi cōmessationib⁹ deseruiāt. [hec Hieron. ibidē.] Si ergo laicis cōmessationes dānabiles sunt: multo magis imputant sacerdotib⁹ ad gehennā: venter enī pinguis: vt ait Hieronym⁹. crassum sensū generat. Cum sacerdotalis sensus econtra vigil debet esse & tepuis. atq; ideo edacitatis vicio obnoxii in sacerdotes vngi non debent. [xliiii. dist. c. vltimo.] Pōnit quippe Gregorius in eadē disti. c. Cōuiuia. Jqn q; que debent haberi in cōuiuīs clericōꝝ sic scribēs

nathali episcopo. Conuiuia que ex intentione impē
dende caritatis fiunt. vestra fraternitas in suis epi
stolis laudat. Sed tamen sciendum est: quia tūc ex
caritate veraciter prodeunt/ cum in eis nulla absen
tium vita moriatur. nullus ex irrisione reprehē
ditur/ nec in eis seculariū negotioꝝ fabule. sed ver
ba sacre lectionis audiuntur. Cum non plus q̄ ne
cesse est seruitur corpoꝝ/ sed sola eius infirmitas re
ficitur/ vt ad vltus exercende virtutis habeatur. hoc
itaq; si vos in vestris cōuiuuiis agitis. abstinentium
fateoꝝ magistri estis. per hoc enim anime edifican
tur ad bonum/ & fabule non necessarie prohibentur
lea. distin. c. Pro reuerentia.]

Capitulum decimum.

Sequitur Non percussorem. Non enim opoꝝ
tet sacerdotem ita esse irascibilem & perturba
ti sensus vt percutiat. qui debet esse patiens: sed se
quat eū qui doꝝsum posuit ad flagella. [di. xlv. c. i.]
Pastores enim facti sumus: non percussoꝝes. Gre
gius predicator dicit. Argue. obsecra. increpa: cum
omni patientia & doctrina. Noua vero atq; inaudi
ta est ista predicatio/ que vberibꝰ exigit fidem. [hec
Gregoriꝰ. e. dist. c. ii.] Percussor: cū ep̄s aut presb
yter/ aut diaconus per se vel p̄ alium aliquem quasi
timere per hoc volens: deponatur. [l. q. vii. c.] Si q̄s
omnē. extra de clerico percus. c. i.] Quia nunq̄ nos
hoc dominus docuit. Contrario vero ip̄e cum per
cuteretur: non reppercutiebat. cū imalediceretur non
remaledicebat. cum pateretur: nō comminabatur.

grego

Lxlv. dist. Ep̃m ꝑ percussores. vero qui ꝑmissis au-
ctoꝝitatibus ab officio remouētur: non quilibet coꝝporalem
flagellantes. sed ꝑtermissa mansuetudi-
ne ad verbera semper parati intelligendi sunt. qui
per flagella non vicia coꝝrigere. sed timeri appetūt.
quibus petrus scribit. Ne sitis dominantes in cle-
ro. sed forma facti gregis ex animo. [l. dist. c. Due.]
Duplex nāqꝫ percussio clericis ꝑhibetur. vna spi-
ritualis de qua loquitur Anacletus papa. [Lxlv. dist.
c. finali dicens] Sane percussioꝝ ille dicitur. doctoꝝ
qui sermone inutili conscientiam percutit infirmo-
rum. Ideo tenere vos et omnes fideles oportet cū
qui scđm doctrinā est. fidelcm sermonem vt potens
sit consolari in doctrina sancta & contradicentes re-
darguere. & recte viuētes ac rectam fidem tenētes
cōsolidare. Secūda est coꝝporalis. que si fiat ex ira
vel odio seu ex superbia. vt magis timeatur vel er-
ga non subditos ꝑhibetur. vt s̃. Sed ex charita-
te & i subditos est licita. Vñ Augustinus. Qui emē-
dat verberare in quē potestas datur & cohercet aliqua
disciplina. elemosinam dat. quia mīam ꝑstat. [l.
dist. c. Et qui emendat] Multa enim ꝑstant inui-
tis bona. quando coꝝ cōsultitur vtilitati non volū-
tati. quia ipsi sibi inueniuntur inimici. Inter cetera
elemosinarum genera. reperitur illud nō minimū.
delinquentem coꝝrigere. et errantes in viam verita-
tis reducere. [l. dist. c. Tria] Augustinus autem di-
cit. duo ista nota. Cum dicimus homo peccatoꝝ. nō
vtiqꝫ frustra dicuntur. quia peccatoꝝ est coꝝripe. et
quia homo miserere nec omnino liberabis hominē

nisi eū persecutus fueris peccatorē. Huic officio no-
minis inuigilet disciplina. Sicut cuiq; regenti ap-
ta & accōmodata est. non solum episcopo regēti ple-
bem suam. sed etiam pauperi regenti domū suam.
diuiti regenti familiam suam. marito regenti bro-
rem suam. patri regenti prolem suam. Iudici regē-
ti prouinciā suam. regi regenti gentem suā. Nō er-
go suscipiamus peccatores propter hoc quod sunt
peccatores: sed tñ eos ipsos quia homines sunt. hu-
mana consideratione tractemus. Persequamur in
eis ppriā iniquitatē. misereamur cōmunē naturā.
Lxxiii. q. iiii. Duo ista.] Si enī quisquis inimicū suū
periculosis febribus freneticū factū currere videret
in precipitiū/nōne tunc potius malū p malo redde-
ret. si sic eū ire pmitteret: q̄ si corrigendū/ curandū
q̄ ligaret. et tñ ei tūc molestissimus & aduersissim⁹
videretur. qñ vtilissimus & misericordissimus extis-
sisset. sed salute reparata: tanto vberius ei gratias
ageret q̄to minus peperisse sensisset. Nam non om-
nis qui parcat amicus est. nec omnis qui verberat in-
imicus. Meliora sunt vulnera amici: q̄ blanda os-
cula inimici. vtilius esurienti panis tollitur: si de ci-
bo securus iusticiam negligat: q̄ esuriēti panis frā-
gatur vt iniusticie seductus acquiescat. [Hec Augu-
stinus. c. q. c. Nimiū.] Facientis proculdubio culpā
habet. qui quod potest corrigere negligit emendare
[dist. lxxxvi. c. Facientis] Salomon enim admonē-
do dicit. percutite filiū virga: & liberabis animā eius
a morte. Hinc etiā beatus Gregorius scribit in dya-
logo beatū benedictū quēdam monachū virga per-

cutiendo sanasse: quem crebra admonitione sanare non poterat. Hinc etiam dñs flagello facto de risti-
culis male versantes in tēplo flagellauit/ & de ora-
tionis domo eiecit. l. xlv disti. Cū beatus. Sed Leo
papa & Gregorius affirmant. e. distin. Licet. j Non
nunq̃ accidant que sacerdotibus ceterisq̃ personis
sunt reprehendenda. plus tamen erga corrigendos
agat beniuolentia: q̃ serenitas. plus exhortatio: q̃ *penitē*
comminatio. plus caritas: q̃ potestas. Sed ab his q̃
que sua sunt querunt/ non que iesu christi: facile ab
hac lege disceditur. & dum dñari magis q̃ consule-
re subditis placet. honoꝝ inflat ad superbiam. & qđ
prouisum est ad concoꝝdiam: tendit ad noxam. Di-
sciplina igitur uel misericoꝝdia destituitur. si vna si- *multa*
ue altera teneatur circa subditos. Ideo inesse debet
rectoꝝibus & iuste consulens misericoꝝdia: & pie seui-
ens disciplina. l. ea. distin. c. Disciplina. j Faciendū
q̃ est ex vtraq̃ temperamentū: vt neq̃ inulta aspe-
ritate/ exulcerentur subditi neq̃ nimia benignitate
soluantur. quia leniter castigatus. reuerentiam ex-
hibet castiganti. Asperitatis vero nimie increpatio
nec increpationem recipit nec salutem. l. ea. distin. c.
Cum beatus. j

Capitulum vndecimum.

Sequitur in regula Non litigiosum. Seruū
dei nō oportet litigare. l. i. ad cor. iij. ii. j Si q̃s
videt̃ p̃tenciosus eē: nos talē p̃suetudinē nō habem⁹
neq̃ ecclia dei: q̃ cū talis alios ad discōꝝdiā debeat
attrahere. discordes ad p̃coꝝdiā. trahere nō posset/ &
q̃ oblatiōes diffidentū phibet recipere nequa q̃ liti-

diffidentū

gandi facilitate alios ad discidium d³ puocare. [xcix. dist. c. i.] Unde in carthaginesi. concilio legit^r disco² dātes clericos. ep̄s vel ratione vel ptāte ad 2co²diā trahat: inobediētes synodus eos p̄ audientiā damnet [c. dist. c. ii.] Hoc em̄ ep̄is studendū est: vt diffidētes fratres/ siue clericos/ siue laicos/ ad pacē magis q̄ ad iudiciū coherceant. [c. dist. Studēdū.] Et hoc q² ep̄i sunt successores apostolor²: quos xp̄s instru^rxit: vt pacē annuntiarent. In passione em̄ sua xp̄s dixit. pacem meā do vobis/ pacē meā relinquo vobis. Quare Innocētius sc̄ds statuit [ea. dist. c. p̄c] cipimus. j qd̄ ep̄i oī amore vel odio p̄termisso: ad solum deū & salutē populi respicientes ad pacem tenendā mutuū sibi conciliū & auxiliū prebeant. Qd̄ si q̄s in hoc dei opere tepidus inuentus fuerit: damnum pp̄ie dignitatis incurrat. clerici ergo litigare desistant. cū tales apti non sunt hūiliter inferre qd̄ docent. & recta q̄ sapiunt: recte ministrare nō possūt [vñ Hieron̄.] Nihil impudenci⁹ arrogātia rustico^rum: q̄ garrulitatē auctoritatē putant/ & parati ad lites in subiectos tumide intonāt. qd̄ ex arrogancia supbie p̄ouenire manifestū est. [xlvi. dist. c. i.] Qui etiā nō cōsulendo loqui/ sed vix dñando dignantur Recte autē his dñs p̄ prophetā dicit. Vos autē cum austeritate impabatis eis & cū potentia. Cū austeritate em̄ & potentia imperāt/ q̄ subditos suos nō trāquille corrigere rationādo/ sed aspere inflectere dominādo festinant. At contra/ doctrina vera tanto vehementius hoc elationis vitiiū fugit p̄ cognitioⁿem: q̄to ardentius suor² verbor² iaculis ip̄m ma

gistrū elationis insequit̃. ¶ Hec Gregorius in mora-
libus. et. c. dist. c. ii. ¶ Est et alia huius phibitōis cau-
sa/ litigiosi nāq; vt adulatōibus aīos p̃ncipū sibi
cōciliant. vel fratribus suis detrahēdo infamie no-
tā ingerūt. seu inter fratres discor̃diā seminādo se-
ditiones nunq̃ facere cessant. que oīa in clericis dā-
nabilia esse p̃bantur. Clericus enim qui adulatōni-
bus & p̃ditionibus vacare deprehendit̃. degradatur
ab officio. [e. dist. c. Clericus] Et ab episcopis excōi-
centur/ qui fratribus non p̃banda obūciunt [e. dist.
c. Accusatores] Maledictus vero clericus maxime
in sacerdotib⁹ cogatur ad postulandā veniā. si no-
luerit: degradet̃. nec vnq̃ ad officiū absq; satisfacti-
one vocet̃. Scurrilis autē & verbis turpibus. iocu-
latoꝝ. aut fratrū inuidens p̃fectib⁹. ab officio retra-
hatur. aut donec in vicio fuerit: nō p̃moueatur. [e.
dist. c. Clericus. cū duabus caplis se. Hec ibi. vñ Ci-
prian⁹.] Neq; enim deū pacatū habere poterit: qui
cū fratre nō pacē. sed zel⁹ discor̃diā habuit. Ideo ne-
q; ad Cayn neq; ad munera eius respexit de⁹. Quā
sibi pacē p̃mittūt inimici fratrū. que etiā sacrificia
se celebrare credūt emuli sacerdotū. secū xpm cū col-
lecti fuerint opinantur. Hi qui extra ecclesiā ch̃risti
colliguntur. tales etiā si occisi in cōfessione noīis xpi
fuerint macula ista nō sanguine abluīt. inextinguibilis
enim & grauis culpa discor̃die neq; passione pur-
gatur. [xc. dist. c. Neq;.] Et si clericū vnū aduersus
aliū. causā ciuile. videlz vel criminalē iudiciali sentē-
tia terminādā habere cōtigerit: nō aliū sciant ade-
undū iudicem q̃ ecclesiasticū. immo & si velint non

possunt laicū. suū iudicem cōstituere. [Extra de foro
cō.c. Si diligenti. 7 c. Significasti.] Clericis enim
pulsatis in episcopali iudicio forū cōpetere. princi-
palitū quoq; sanctionē designat auctoritas. [C. de
iurisdictione omniū Judic. Juris ordinē. Et Fabi-
anus papa in.c. Statuimus. xi. q. i.] Sacris enim
canonibus forensibus legibus tam in ciuili q̄ in cri-
minali causa. clericus ad ciuilem iudicem pertrahē-
dus negatur. Sed si qui ex fratribus negocia ha-
buerint inter se: apud cognitores seculi non iudicen-
tur. Sed apud presbyteros ecclesie quicquid illud
est derimatur. [vnde inquit Syluester papa. c. q.]
Nullus clericus vel diaconus vel presbyter ppter
q̄libet causam intret curiā. nec ante ciuilem iudicē
suā presumat dicere causā. Sed si quis clericus ac-
cusans clericū/ in curiam introierit. Anathema sit.
[Et apostolus Paulus ad Corintheos. vi.] Christi-
anorum causas. ad ecclesias deferri. 7 ibidem deter-
minari precipiat. quoniā taliter preuaticantes pri-
uaticauerunt in deum suū 7 non obedierunt pre-
ceptis eius. [xi. q. i. c. Relatum]

Capitulum duodecimum.

Quāto ad duodecimū capitulum scz Non
cupidum. id est nō auarum prohibet inordi-
natus amor diuitiarū. qz oīm malorū radix est cupi-
ditas. [dist. xlvii. c. Bonorū. Et causā annectit Gre-
gorius. Qui rerum cupiditatē a se nō abscindunt.
bonorū auctori inherere non valent. virū catholicū
et precipue domini sacerdotem/ sicut errore impli-
cati. ita nulla oportet cupiditate violari. [Dicente

sacra scriptura] Post concupiscentias tuas non eas.
mens etiā potentie auida nec abstinere nouit a veti
tis nec gaudere pcessis. nec pietati adhibere cōsensū.
[Hec leo. e. dist. c. Virū] Clericus autē maxime deo
inherere debet. & a malo abstinere. Et vt dicit Am
brosius. Sicut hi qui p infantā mentē translati sūt
nō iā res ipsas. sed passionis sue fantasias vidēt. ita
etiā mens auari semel vīculis cupiditatis astricta
semp aurū/ semp argentū videt. semp redditus cō
putat. gratius aurū intuef. q̄ solē. ipsa eius oratio
ad deū aurū querit. Et post pauca interdū etiā vlu
re. arte nequissima ex ipso auro. aurū nascit. sed nec
sacietas vnq̄. nec finis aderit cupiditati. [Hec Am
brosius. e. dist. Sicut.] Clericus autē mentē liberā a
terrenis habere debet. Inquit enī Gregorius. Dēs
seculi huius dilectores in terrenis rebus fortes sūt.
in celestibus debiles. Nā p tēporali gloria: vsq; ad
mortē desinere appetūt. et p spe ppetua. nec parū
quidē i labore subsistūt p terrenis lucris qualibet
iniurias tollerant. et p celesti mercede vel tenuissi
mi verbi ferre contumelias recusant terreno iudici
toto etiā die assistere. fortes sūt. In oratōne vero co
rā dño. vel vnius hore momēto lassant. Sepe nu
ditatē. deiectionē/ famē p acquirēdis diuiciis atq;
honoribus tollerant & eaz se p abstinentiā cruciāt.
Ad quas adipiscendas festināt. Supna autē labo
riose querere. tanto magis dissimulant. q̄to magis
tardius ea putant retribui. [ea. disti. c. Dēs] Quia
plurimos clericos negociatōibus inhonestis & tur
pib⁹ terrenis q; lucris inhīare nobis fama nūciauit

Defidare

nullo pudore censes euāgelicā lectionē. qua ipse
dñs negotiatores ex templo verberatos asserit ex-
pulisse. nec apostolica verba recolentes quibus ait.
Nemo militās deo implicat se negociis secularib⁹.
[Psalmista quoq; Dauid] Surda dissimilātes au-
re cantantē. Qm̄ nō cognoui negociatōes introibo
in potētias dñi. Prouide iuxta decretū. [Gelasii pa-
pe. lxxxviii. dist. c. Cōsequēs.] Aut ab indignis post
hec questub⁹ nouerint abstinendū ⁊ ab omī cuiusli-
bet negociationis ingenio cupiditateq; cessandum.
aut in quocūq; gradu sūt positi: mox a clericalibus
officiis cogant abstinere. Qm̄ domus dei domus
orōis et esse ⁊ dici debet. ne p officia negociatōis po-
tius sit latronū spelūca. [Itē ex canone aploꝝ] In
sacris ordinib⁹ cōstituti si seculares curas assumāt
finaliter deficiant. [c. dist. c. Ep̄s. Itē Hieronim⁹]
Negotiatore clericū. ex inope diuitē. ex ignobili glo-
riosū. quasi q̄dā pestē fuge. negotiatore illū videlz
q̄ rem cōparat vt itegrā ⁊ imutatā vendendo lucre-
tur. ille est mercator. qui de tēplo dei ciuitur. vñ sup
oēs mercatores maledictus est plus vsurarius. ipse
nāq; rem datā a deo vendit. nō cōpatā vt mercator
post sen⁹ rem suā repetit. tollens aliena cū suis. mer-
cator autē nō repetit rem venditā. [Hec Chrysosto-
mus sup Math. et. e. dist. c. Ciuitens] Negotiatores
ergo illi existimant qui dei iusticiā minime conside-
rantes. p imoderatū pecunie ambitū polluant mer-
ces suas. plus piuriis onerando q̄ precis. Officiū
igitur sacerdotis est potissime deū laudare. [Pro-
pheta dicente.] Septies in die laudem dixi tibi. qui

septinarius numerus a nobis sic explet. Si matu-
tini/prime/tertie/serje/none/vesperi/ac cōpletōri tē-
pore. nostre seruitutis p̄soluamus officia. q̄ de hīs
dixit p̄pheta. Septies &c. Nā de nocturnis vigiliis
ipse idē p̄pheta ait. Media nocte surgebā &c. S̄ 3/q̄
in sacrificiis nihil magis esse pōt q̄ corp⁹ & sanguis
xp̄i: nec vlla oblatio hac potio: est: sed oēs p̄cellit. q̄
pura & sciētia dñi offerenda est: & pura mēte lumen
da: atq; ab oībus venerāda. & sicut potio: est ceteris
ita potius excoli & venerari debet. Et si nō sūt pctā
vt excōicetur quis. i. vt sit dignus excōicari. Q̄ em̄
pctm̄ mortale dignū est excōicatione. vt. vi. q. i. Illi
qui. & xi. q. iii. Nullus sacerdotū. Non debet quis
a medicina corporis & sanguinis dñi separe. [de cō.
dist. ii. c. Si nō sunt.] Nam si quotienscūq; effundi-
tur sanguis xp̄i: in remissione pctōꝝ effunditur. de
deo merito semp accipere: q̄ semper pecco: deo se-
per medicinā accipere. [Hic Ambrosi⁹ de con. dist. ii.
Si quotienscūq;.] Etia cū ipsius sacramēti virtus
sit hoībus salutaris: vtile est ipm̄ quotidie suscipere:
vt eius fructū quotidie homo p̄cipiat. Sicut enim
plus p̄dest baptismus fluminis cū baptismo flumi-
nis: q̄ solus. Sic plus p̄dest māducatio spūalis cū
sacramētali: q̄ qñ est sola. inest etiā vis ipi sacramē-
tali māducatōi: q̄ in bene disposito māducationem
efficit spūalem. Et ideo si q̄s se paratū inueniat lau-
dabile est vt quotidie sumat. [vñ cū August. lib. de
verbis dñi: dixisset.] Iste panis quotidianus est: ac-
cipe qđ tibi p̄sit quotidie. subdit. Sic viue vt mere-
aris quotidie accipere. [de con. dist. iii. Nō iste.] Vñ

timēdū est ne diu quis abstractus a xpi corpore fru-
stratus a fide: & alienus remaneat a salute. Cū em̃
presbytero impositū sit sacrificandi officiū: sine vltu
est ociosum. Nam q̃ habet talētū eo vti tenet: ne cū
seruo nequā dānetur. Ergo sacrificare tenet: sicut
fecit sc̃tus Andreas xpi ap̃lus. de quo legit in eccl̃ia
qđ cū Egeas hortaret eundē vt dñs sacrificaret ita
respōdit. Dipotenti deo qui vnus & verus est: ego
oī die sacrifico. nō thurū fumū: nec tauroꝝ mugie-
tium carnes: nec hyrcorum sanguinē. sed immacu-
latum Agnum quotidie in altari crucis sacrifico.
Et quod dicit Augustinus. Quotidie eucharistiam
accipere/nec laudo/nec vitupero. [de consc. dist. ii.
Quotidie.] Hoc dicit ignorans mentes sumētium
vtrum sint digne tanq̃ qui mentem alterius vide-
re non poterat/qđ dictum Augustini: Archidiaconus
sic expōit. Nec laudo: quia forte malus est qui
accipit. nec vitupero: quia forte bonus est. Hortamur
igitur cū Ap̃los ad Corinth. vi. Ne in vacuū gr̃as
dei recipiatis. Unde presbyter q̃ a gratia siue a pote-
state: loco: & tēpore debitis & zuenienti habita opor-
tunitate & dispositione non vult vti: sed notabiliter
negligit peccat. Unde Beda in exhortationibus cō-
tra peccatores male custodientes q̃nos sensus. Qui
cunq; habuerit copiam celebrandi: & non celebrat.
quantū in ipso est/privat trinitatē gl̃oria. angelos i
eccl̃esti hierusalē manētes leticia. hoīes in terra labo-
rātes patrociniis & gr̃a. aīas in purgatorio detētas
rede & venia. Et multū timere d̃z ne sicut seru⁹ neq̃
qđ dñi sui pecuniā abscondit/ & eam ociosam dimisit

iudicetur à dño: nisi se corrigat. ppter qđ. *[Extra de
ce. missarū. dolētes.]* Sint & aliqui qui missarū so-
lennia vix celebāt quater in anno. Contētis igitur
secularibus curis diuinū officium nocturnū pari-
ter & diurnū. quantū vobis dederit deus studiose
celebretis pariter & deuote. His temporibus laudes
referentes creatori vestro super iudicia iusticie sue
[lxxi. dist. Presbyter.]

Capitulum decimūterciū.

Sequitur decimūterciū capitulū. scz Sacer-
dotem esse oportet domui sue bene prepositū
[lxxvii. dist. J. necesse.] non vt opes augeat: & hmōi
alia faciat. sed vt qđ postea preceptū est pplo: pri-
a domesticis exigat. Quelibet familia debet p dñm
suum de malo corrigi: & ad bonum incitari. Quod
quia Hely facere recusauit: ac falsa pietate super a-
tus filios delinquentes ferire noluit. sicut in libo
regum legitur. Apud districtum iudicem semetip-
sum cum filiis crudeli damnatione percussit. Hinc
etiam David erga filios bonitatem: non discipline
serenitatem exercens eoz iuuentutes experimento
didicit esse perniciosam. quoz penitentiam vaga li-
centia permisit esse voluptuosam. Hinc etiam pau-
lus ad Thimoth. scribens ait. *[Qui suoz & maxi-
me domesticoz curam nō habet: fidem negat: & est
infideli deterioꝝ.]* Cauere enim debet sacerdos ne ali-
quem in familia sua indisciplinatum habeat. *[l. ii.
q. vii. Peruenit.]* Quia propter culpam familie ne-
gligens pater familias punitur. tam temporaliter:
qđ eternaliter. sicut de Hely dixim⁹. Jure ergo qui

penitentie

domui sue p̄cesse nescit. ad aliorum regimen neq̄t
assumi: quia qui in re minima & de qua sibi famili-
ariar debet cura inesse: fidelis nō est. Quomodo in
ecclesia dei ubi tot sunt & alieni sollicitam diligen-
tiam exhibebit. [distin. xlvi. in dicto. §. necesse.] Tūc
enim dicitur domui sue bene p̄positus/ quādo fa-
miliam suam bene gubernauit: verbo videlz & ex-
emplo. quia qui diligenter suos gubernauit: p̄esu-
mitur contra eum. & q̄ frontem non habeat alios
arguendi: ex quo suos non reprehendit. Si tamen
per eum non stat quin eius familia sit bona. Non
culpatur paterfamilias faciens quod debet: ubi ali-
quis in familia sua manet incorrigibilis. [Uñ Hieronymus.] Non enim iustus polluitur ex vitis ali-
orum etiam domesticorū: sed libertas ab apostolo
ecclesie p̄ncipi reseruatur: vt talis fiat qui non ti-
meat propter vitia familiarū extraneos reprehen-
dere/ qđ tunc fiat si nō erit q̄ sibi imputetur. Cum
enim gressus hoīs a domino dirigantur: nec sunt i
homine vie eius corripere quidem potest: corrigere
autē non valet. pulsare potest: non aperire. manus
comprimere/ animū mutare. [Unde Augustin⁹ ad
Vincentiū donatistam.] Quantūlibet vigilet disci-
plina dom⁹ mee. homo sum & inter hoīes viuo/ nec
mihi rogare audeo q̄ domus mea melior sit q̄ Ar-
cha noe. [Genesis. xc.] Ibi tamen inter octo homi-
nes vnus reprob⁹ inuentus est. Aut melior sit q̄
domus Abrahę: cui dictū est. Cūce ancillam & filiā
eius. aut melior sit q̄ domus zachet [Malach. c. i.]
de duobus geminis. Jacob dilexi. Esau autez odio

habui. Unde huic arbitro dictū in Apocalipsi. Iu-
stus adhuc iustificetur. & qui in sordibus est sorde-
scat adhuc. [Lea. disti. c. Quantūlibet.] Nec enim in
cuiusq; persona pretermittendum est: qđ institutis
generalibus continetur. vť pñtandus sit ille legitti-
mus que fuit contra diuine legis precepta collatus
merito patrum beatorū venerabiles sauciones. cur
de sacerdotis electione loquerentur: eos demum sa-
cris administrationibus idoneos censuerunt. quorū
omnis etas. a penitentialibus exordiis vsq; ad per-
fectiores annos per discipline stipendia ecclesiastice
cucurrisset: vt vniciq; testimoniū pñorū vita prebe-
ret: nec potest de eius pñfectione dubitari/ cui p la-
boribus multis/ p moribus castis/ p actionibus
strenuis celsioris loci pñmium debet. [lxi. di. Mis-
ramur.] Ideo subsequēter phibet Aplus neophi-
tum esse ordinandū. Neophiti vero hodie appellan-
tur. Ad pñpositum sacre religionis nouiter acce-
dentes. Momentaneus enim sacerdos nescit hu-
militatem obseruare. [dist. xlviii. c. i. Un Leo papa]
Sic ait. Statuimus ne in aliquo apostolica et ca-
tholica decreta violentē. Et ne in his domini eccle-
sia credatur. qui legitimarum cōstitutionum ne-
sci: & totius humilitatis fuit ignari. Et ideo non ab
infimis sumere incrementum/ sed a summis volūt
habere pñcipium. cum balde iniquum sit absur-
dumq; vt imperiti magistris/ noui ātiquis preferā-
tur rudis emeritis. [lxi. di. Statuim⁹] Nā casū ap-
petit qđ ad sūmi loci fastigia postpositis gradibus
querit ascensū. [lxi. di. dist. Sicut.] Ecce a quibus

g. 102

ref. 102

probabilis

fuit

bitiis debent abstinere sacerdotes. et si minus suffici-
cienter ostensum est. Sed quoniā intercessores po-
puli ad deum parantur: necesse est vt eius gratiam
bene viuendo mereantur. vt ait Gregorius in pasto-
rali. Solicet formidandum est. ne qui placare posse-
ram dei creditur. hanc ipse ex proprio reatu merea-
tur. Cūcti enim liquido nouimus. quia cum is qui
displicet ad intercedendum mittitur: irati animus
ad deteriora vocatur. *Lxix. dist. c. i.* Solerter ergo
se quisq; metiatur. ne locū regiminis assumere au-
deat si adhuc in se vitium damnabiliter regnat. ne
is quem crimen deprauat proprium intercessor fieri
appetat pro culpis aliorum. Premissis igitur apo-
lice regule capitulis earumq; conditionibus dilige-
ter consideratis. quid. Aurelius ille Augustinus su-
is sacerdotibus profert/audiamus. Ego fratres ka-
rissimi. et si negligens tamē qualiscunq; prece a do-
mino constitutus quid. et vobis expedit audire. et
me oportet dicere. si nō q̄tum debeo. vel q̄tum pos-
sum suggero. clamo. admonero. Qui contemnit pre-
conem/tineat iudicem/ nullus ex vobis ante tribu-
nal christi se poterit excusare non se fuisse admoni-
tum vt omnibus vitiiis resisteret: et virtutibus ope-
ram daret. Et quia vobis quid vitare vel fugere de-
beatis/ assidue predicatione monstratum est. sic deo
auxiliante agite. vt vobis admonitio vestra magis
ad premium/ q̄ ad iudicium ante tribunal eterni iu-
dicis proficiat Hec Augustinus. Donet quoq; domi-
nus vt obseruetis hec omnia modo fratres mei tan-
q̄ spiritalis pulcritudinis amatores. vt bono chy

ut odor. de bona conuersatione fragrantēs non sicut serui sub lege. sed sicut liberi sub gratia constituti. Ut autem vos in hac apostolica regula tanquam in speculo possitis inspicere ne per obliuionem aliquid negligatis eam in singulis sinodis vobis legendam duximus statuendum. ut ubi vos inuenitis ea que scripta sunt facientes. Agite gratias domino bonorum omnium largitori. ubi autem sibi quicumque vestrum videt aliquid deesse. non immemor illius beatissimi Petri apostoli christi qui post peccatum trine negationis ad tantum galli expressus flectus flevit amare. ita ad huius simpliciis galli cantus intuitum. debeat de preterito. caueat de futuro orans. et ut debitum dimittatur et in tentatione non subleuetur. Quid ipse vobis prestare dignetur. cui est honor et gloria in secula seculorum.

Amen.

Constitutio Johannis Elieſi.
epi. pro festis ſanctorum inſcrip-
torum in diocēſi ſua celebrandis.

Quoniam dicēte ſaluatore diſcipulis ſuiſ. **L**u-
ce. xi. Non debet accendi lucerna & poni ſub
modio. ſed ſuper candelabrum: vt qui ingreditur
lumen videant. quātomagis illa celorum luminaria
prohibentur abſcondi. Deſ videlicet ſancti & electi dei
quos ſpūſſancti gratia olim in hoc mundo variis
dogmatibus multipliciter illuminant quod infidelium
corda nonnullis erroribus obtenebrata ſuarum vir-
tutum radiis ad agnitionem veri lucis xpi mirifice p-
duxerūt. Eccleſiamque eius ſponſam archana ſacre
ſcripture enucleando: mirum in modum ornauerunt.
ſeminaque dei verba ita copioſe ſpergendo: quod ſegetes
fructuoſas in eccleſia indies crescentes velut fructus
arboris vite paradysi guſtantes: uſque ad conſum-
mationem ſeculi conſeruabunt. quorum corpora in pa-
ce ſepulta ſunt: anime vero in ſinu dei requieſcunt. ac
aſſidue pro nobis orant. Hos igitur celeſtes mili-
tes & agricultores chriſtus caput eccleſie prohibens
latere ſub modio: iubet poni ſuper candelabrum: vt
qui ingreditur lumen videant. & fidelis populus
ſapientiam illorum ſuarumque glorioſa geſta conſpiciens: dili-
genter ad dei laudem illorum poſſet celebrare triumphum
Et quia inter hos celeſtis curie milites: quosdam in-
uenimus ſtrēnuos athletas: quibus minus digna vene-
ratione habentur apud nos in hac noſtra diocēſi. ſed
quaſi adhuc ſub modio latere & abſcondi. Vñ cum
ſanctis aliis noſtris canonicis non connumerantur offi-

ctis. De quibus est ille gloriosus archiepiscopus Cō-
stantinopolitanus Johēs Chrysostomus meritissi-
mus. qui suis scissimis sacre scripture expositōibus
assiduis predicatōib⁹. ac pfecte vite tātis ecclesiā p-
batissimis illustrauit exēplis. vt a scis patrib⁹ digne
vocaret Johēs os aureū. Itē ille hystoriographus
Beda. quē nō solū supnoꝝ ciues. sed & hoies ac lapi-
des insensati Bedā venerabilē p̄sbyterū rite p̄s-
conizant. cui vt fere nobiscū erat natio cōmunis et
sub hac alma matre vniuersitate n̄ra Cantebꝛigie
similis educatio. qui ita saluberrim⁹ fama extitit
cui inquit Guallelm⁹ vt in questionib⁹ enodādis in-
digeret eo sublimitas romana incuriose fuit: s; dul-
cis eloquētie & cōtra cūctos hereticos lūnicosq; cru-
cis xp̄i ita p̄eualuit. vt in fide sacra scriptura cano-
nibusq; hoꝝ aliquis ausus nō est secum disputare.
Est & alius Miles ille lateris christi p̄forator Longi-
ginus xp̄i saluberrime passionis testis necessarius.
qui lancea latus ei⁹ aperuit. ex quo fluxerūt sāguis
nostre redēptiōis: & aqua regeneratōis. quib⁹ salui
facti sum⁹. qui etiā oībus pctōib⁹ saluatoris nostri
copiosissime mīe formā p̄ebet & exemplū. dū p tan-
to facinore ab ipso saluatore ipetrans veniā facillī-
me cōsecutus est. deinde Petri aploꝝ principis fa-
ctus discipul⁹. vitā martirio p̄sumauit. Postremo
glosa virgo Ursula cū suo sacro exercitū vndecim
milia virginū. que velut regina austri a finib⁹ veni-
ens nostre Britānie. antedictū numerū exēplis vīe-
tutibus ac vīrginali cōuersatōe cōgregauit. eundē
q; in fide fortiter. alauit p̄sistere vsq; ad locū holoꝝ

causti ubi lauerūt stolas suas in sāguine agni. mo-
do in celo cū filio dei trepidātes. nouū canticū cōci-
nūt/ & sequunt agnū quocūq; perit. Premissis & nō
nullis aliis rationib⁹ nos in ea parte monētib⁹. pre-
dictoz scōz memoriā ubiq; p nostrā diocesim vo-
tis ac deuotis affectib⁹ duxim⁹ exaltandā. vt in ec-
clesiasticis officiis animatim in posterū nō impera-
res suis cōsortib⁹ habeant. venerent & honorificēt.
Ad dei oīpotētis laudē in sāctis suis in quibus glo-
riolus existit ecclesie sue & predictoz scōz veneratō
nē huius sc̄i sinodi & nostra auctoritate ordinaria
decernim⁹. & etiā statuimus p presentes. q; festa pre-
dictoz scōz. Johis Chrysostimi/ & Bede cōfessorū.
Lōgini martyris/ sc̄arū vndecim milia virginū et
martyrū/ p totā diocesim nostrā ascripta suis tēpo-
ribus. videlz sc̄i Johis chrysostimi. vi. kalendas fe-
buarū/ sub cōi vnius cōfessoris & pontificis. cū me-
diis lectionibus sc̄issimi cōfessoris & doctoris Iul-
ani. Bede vero etsi obiit septimo kalendas Junii.
q; tantū eo die cōuenienter obseruari nō potest/ vo-
lumus vt celebretur secundo Idus Martii/ adinstar
festū sc̄i Hieronimi presbyteri. Sc̄i quoq; Longini
idibus martii sub officio vnius martyris. Sc̄arū
autē vndecim milia virginū & martyz/ duodecimo
kalendas nouēbris. cū regimine choz & ix. lectōib⁹
etiā celebrent. Dantes et cōcedentes cunctis predi-
ctoz festoz veneratozib⁹ de pctis suis cōtritis & cō-
fessis quadraginta dies indulgentie ppetuis tempo-
ribus futuris duraturis.

Amen.

Confinit feliciter.

